

HEM İRELİK Ö RENCİLERİN CİNSEL YOLLA BULA AN HASTALIKLAR HAKKINDAKİ BİLGİLERİN İNCELENMESİ

Investigation Of Nursing Students's Information About Sexually Transmitted Diseases

Fatma KARASU¹ , Aysun GÖLLÜCE² Elif GÜVENÇ³ Semih DADÜK⁴ Tu e TUNÇEL⁵

ÖZET

Bu alı ma, hem irelik ö rencilerinin cinsel yolla bula an hastalıklar hakkındaki bilgilerinin incelenmesi amacıyla yapılmı tır. Ara tırma Güney Do u Anadolu bölgesinde bulunan bir Üniversitede gerçekle tirilmi tir. Ara tırmada evreninin tamamına ula ılması hedeflenerek Sa lık Yüksekokulu Hem irelik bölümünde toplam 301 ö renciye ula ılmı tır. Veriler 6 ubat 2017–4 Mart 2017 tarihleri arasında sosyo-demografik özelliklerine ili kin sorular ve Cinsel Temasla Bula an Hastalıklar ile İlgili Bilgi Testi kullanılarak toplanmı tır. Analizler için SPSS 22.0 kullanılmı , tanımlayıcı analizler için veriler frekans ve yüzdelik, ortalama, standart sapma; gruplar arasındaki farklılıkları incelemek için Independent sample t ve One-Way ANOVA testi kullanılmı tır. Ara tırmanın gerçekle tirilmesi için ara tırmanın yapılaca ı kurumdan yazılı izin ve katılımcılardan sözlü onamları alınmı tır. Ö renciler CTBH Bilgi Testi'nden do ru yanıt ortalaması 26.12±5.85, yanlış yanıt ortalama 4.37±3.88, bilmiyorum yanıt ortalaması 5.87±5.11'dir. Ö rencilerin %75.0'nın "prezervatif cinsel yolla bula an hastalıklardan korunmada etkilili i yüksek bir yöntem", %47.1'inin "cinsel yolla bula an hastalıklar bebe in görme engelli do masına neden olabilece i", %57.4'ünün "do um kontrol hapları cinsel yolla bula an hastalıklara kar ı koruyucu etkiye sahip olmadı ı" sorularına do ru yanıt vermi lerdir. Ara tırmaya katılan ö rencilerin ya ı, cinsel konuları ebeveynlerle payla nlar ve CYBH hakkında daha önceden bilgi alanlar ile CTBH Bilgi Testi'ne do ru verdikleri cevapların ortalaması arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ili ki saptanmı (p< 0.05). Ö rencilerin genel olarak CYBH hakkında bilgi sahibi oldu u; ya artıkça bilgilerinin yükseldi i, cinsel konuları ebeveynleriyle payla an ö rencilerin bilgilerinin daha yüksek olarak belirlenmi tir.

Anahtar Kelime: Cinsel yolla bula an hastalıklar, Hem irelik ö renciler; Bilgi düzeyleri.

ABSTRACT

This study was conducted to examine the knowledge of nursing students about sexually transmitted diseases. The study was conducted at a university located in the South East Anatolian region. A total of 301 students were reached in the Nursing Department of Health School by aiming to reach the whole of the universe in the research. Data were collected between February 6-March 4, 2017 using questions about socio-demographic characteristics and the Test of Knowledge about Sexually Transmitted Diseases. For analysiss, SPSS 22.0 was used; for descriptive analysise, data were given for frequency and percentage, mean, standard deviation; Independent sample t and One-Way ANOVA test were used to examine the differences between groups. Written consent was obtained from the institution to be carried out and verbal consent was maintained from the participants for the process of the research. The correct response average of the students in the CTBH Knowledge Test was 26.12 ± 5.85 , the mean inaccuracy was 4.37 ± 3.88 , and the mean response was 5.87 ± 5.11 . 75.0% of the students replied accurately to the questions "highly effective in protecting against condoms from sexually transmitted diseases;" 47.1% to the "sexually transmitted diseases can cause babies to be visually impaired"and 57.4% to the "birth control pills were protective effects against sexually transmitted diseases. They do not have it ". A statistically significant correlation was found between the age of the participants, of those sharing the sexual issues with the parents, the average of the answers to the CTBH Knowledge Test and those who previously obtained information about STD ($p < 0.05$). Students are generally informed about STDs but do not have enough ideas in some areas; as they grow up, their information increases; the information of the students who share the sexual issues with their parents is higher

Key words: Sexually transmitted diseases, Nursing students, Knowledge levels.

G R

Üniversite e itimi ö rencilerin ya am biçimlerinde önemli de i iklikler ya adı ı dönemi kapsamaktadır. Bu dönemde gençler ya adıkları fiziksel ve psikososyal de i imlerin etkisi ile riskli cinsel davranı larda bulunabilmektedir. Cinsel yolla bula an hastalıklar (CYBH) toplum sa lı ını olumsuz yönde etkileyen önemli bir halk sa lı ı sorunudur(1-2). CYBH; genellikle cinsel ili ki sonrası akut semptom ve bulgularla ba layıp sıklıkla kronikle en enfeksiyon hastalıklarıdır (3). Klamidya, human papilloma virüs, trikomonas, sifiliz, gonore, mantar, herpes, granüloma inguinale, lenfoganüloma venereum, skabies, pedikulosiz, hepatit B, hepatit C, AIDS bu hastalıklardan bazılarıdır(4). Cinsel yolla bula an enfeksiyonlar (CYBE) ço u zaman belirtilerin olmaması ya da ki iyi rahatsız etmeyecek kadar hafif belirtilerin olması, hastalı ın hızlı yayılmasına neden olmaktadır. Bu nedenle hastalık toplumda sessizce yayılarak geni bir halk kitlesini etkilemektedir (1). Son yıllarda CYBE'ın görülme sıklı ı artmı tır. Bu artı a geli mekte olan ÷lkelerde cinsel e itim programlarının yetersizli i, geli mi ve geli mekte olan ÷lkelerde cinsel ili ki ya ının küçülmesi, birden fazla seksüel partnere sahip olma, para kar ılı ı cinsel ili kide bulunma, cinsel ili ki sırasında

kondom kullanmama, manikür, pedikür, jilet, piercing ve dövme kullanılan aletlerin ortak kullanılması ayrıca di tedavisinde kullanılan aletlerin steril hale getirilmeden kullanılması gibi durumların CYBE'lara ili kin risk faktörleri arasında yer almaktadır(5-6-7). Dünya Sa lık Örgütü verilerine göre Dünyada her gün 1 milyondan fazla ki i CYBE'lara yakalanmaktadır. Yakla ık olarak 500 milyon ki i her yıl klamidya, gonore, sifiliz ve trichomoniasis enfeksiyonlarından birine yakalanmaktadır (8). Türkiye'nin de içinde bulundu u Avrupa bölgesinde ya ayan 15-49 ya grubundaki 450 milyon ki inin 46.8 milyonunun tedavi edilebilir CYBE sahip oldu u tahmin edilmektedir (9). CYBH'ın sık görüldü ü ya döneminin cinsel aktivite ile paralel oldu unu söylenebilir. Bula mayı en fazla artıran durumlardan biri gençlerin yeterince bilgi sahibi olmamasından kaynaklanması muhtemeldir (10). Gençlerin cinsel ya amlarına yakla ımlarını ve davranı larını anlamak, cinsel yolla bula an enfeksiyonlar konusundaki bilgilerini belirleme, riskli cinsel davranı larını önceden saptamak, toplum sa lı ının korunması ve geli tirilmesi için yararlı olacaktır. Ö renci hem irelerin uygulamaya çıktıkları zaman ve mezun olduktan sonra çalı maya ba ladıklarında CYBH'a kar ı mesleki risk altındadırlar. Kendilerini CYBH kar ı korumaları ve aynı zamanda sa lık

kurulu larında toplumdaki bireylerle bir arada olmaları nedeniyle CYBH hakkında yeterli bilgiye sahip olarak danı malık yapmalıdırlar. Bu alı ma, hem irelik ö rencilerinin cinsel yolla bula an hastalıklar hakkındaki bilgilerinin incelenmesi amaçlandı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Kesitsel ara tırma tasarımı kullanılarak yapılan bu ara tırma Güney Do u Anadolu bölgesinde bulunan bir Üniversitede gerçekleştirildi. Ara tırmanın evrenini Sa lık Yüksekokulu Hem irelik bölümü ö rencileri (toplam 357) olu turmu , örneklem seçimine gidilmeyerek evrenin tamamına ula ılması hedeflenerek toplam 301 ö renciye (kız:187, erkek:114) ula ıldı. Ara tırmanın gerçekleştirilmesi için ara tırmanın yapılaca ı kurumdan yazılı izin ve katılımcılardan sözlü onamları alındı. Veriler 6 ubat 2017 – 4 Mart 2017 tarihleri arasında anket formu kullanılarak toplanmı tır. Anket formu, iki bölümden olu maktadır. İlk bölüm sosyo-demografik özellikleri belirlemek için tanıtıcı özellikli sorulara (ya , cinsiyet, anne-baba e itimi, medeni durum, CYBH hakkında bilgi edinme gibi) yer verilmi tir. İkinci bölüm ise cinsel yolla bula an hastalıklar ile ilgili bilgi testi yer almaktadır. *Cinsel Temasla Bula an Hastalıklar (CTBH) le ilgili Bilgi Testi*: Özgün adı Dexually Transmitted

Infection (STI)/HIV Pretest olan Cinsel Yolla Bula an Hastalıklar Bilgi Test, Kanda'daki okullarda verilen cinsel sa lık e itimi kapsamında ö rencilerin e itim öncesi ve sonrasındaki bilgi düzeylerinin de erlendirilmesi amacıyla kullanılmaktadır (11). Testin Türkçeye uyarlaması Siyez tarafından 2009 yılında yapılmı tır. CTBH Bilgi Testi'nde ö rencilerin CYBH ile ilgili bilgi düzeylerinin de erlendirildi i 36 soru yer almaktadır. Sorular, "Do ru", Yanlı ", ve "Bilmiyorum" ekinde yanıtlanmaktadır (5). Bu alı ma için ölçek Crombact alfa 0.786 olarak bulundu. Analiz için SPSS yazılım sürümü 22.0 kullanıldı, tanımlayıcı analizler için veriler frekans ve yüzdeler, ortalama, standart sapma; gruplar arasındaki farklılıkları incelemek için Independent sample t ve One-Way ANOVA testi, farklılı ın hangi gruptan kaynaklandı nı bulmak için Post Hoc testlerden Tukey kullanıldı. Bütün testler için anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak belirlendi.

BULGULAR

Ö rencilerin ya ortalaması 21.00 ± 1.78 (Min. 17 – max. 29) olarak bulundu. Ö rencilerin %62.1'inin erkek; %65.8'inin 20-22 ya arasında; %95.7'sinin bekar; %52.8'inin anneleri ve %46.5'inin babaları ilkokul mezunu; %82.1'inin cinsel konuları

ailesiyle payla madı 1, %17.9'unun cinsel konuları ailesiyle payla tı 1; %80.1'inin daha önce CYBH hakkında bilgi aldı 1; CYBH hakkında ki bilgilerini %73.1'inin kitaplardan, %71.8'inin okul, %48.8'inin internet, %31.2'sinin arkada , %26.6'sının sa lık çalı anından, %23.9'unun televizyondan, %9.3'ünün gazete, %7.3'ünün dergi, %6.3'ünün aileden aldı 1 belirlendi (Tablo 1). CTBH Bilgi Testi'nden alınabilecek en yüksek puan 36'dir. Ö renciler CTBH Bilgi Testi'nden do ru sayısı 6-36 (ortalaması 26.12±5.85), yanlış sayısı 0-20 (ortalama 4.37±3.88), bilmiyorum sayısı 0-26 (ortalaması 5.87±5.11) arasındadır. Ö rencilerin %74.7'sinin "istatistikler cinsel yolla bula an hastalıklara yakalanan ki ilerin büyük ço unlu unun genç veya genç yeti kin oldu unu göstermektedir", %82.0'ının "cinsel yolla bula an hastalıkların belirtileri her zaman fark edilmeyebilir", %88.7'sinin "cinsel yolla bula an hastalıklara yakalanma riskini azaltabilmek için yapabilece iniz bir eyler vardır", %43.9'unun "cinsel yolla bula an hastalıkların tedavi edilmemesi infertiliteye neden olabilir", %66.1'inin "cinsel yolla bula an hastalıkların bazılarının kolaylıkla tedavi edilebilir" ifadelerine do rudur yanıtı verirken; %92.3'ünün "cinsel yolla bula an hastalıkların belirtisi ortadan

kalktı nda bir doktora gitmeye gerek yoktur", %76.1'inin "bir kez cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalandıysan aynı hastalı a tekrar yakalanamazsınız", %80.0'ının "ilk kez cinsel ili kide bulundu unda cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalanamazsın" sorularına yanlış tır cevabı verdikleri saptandı (Tablo 2). Ö rencilerin %75.1'inin "prezervatif (kondom) cinsel yolla bula an hastalıklardan korunmada etkilili i yüksek bir yöntemdir", %47.2'sinin "cinsel yolla bula an hastalıklar bebe in görme engelli do masına neden olabilir", %87.0'ının "cinsel açıdan tek partneri olan bir ki inin cinsel yolla bula an hastalı a yakalanma riski daha azdır", %93.0'ının "e er birden fazla partneriniz varsa cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalanma riskiniz artar", %70.4'ünün "ba ka birisinin i nesini kullanırsanız cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalanabilirsiniz", %4.0'ının "dövme ya da piercing yaptırmak her zaman güvenlidir", %83.4'ünün "cinsel ya amı aktif olan kadınlar düzenli olarak doktora gitmeli ve smear testi yaptırmalıdır" ifadelerine do rudur cevabı verdikleri ve %57.5'inin "do um kontrol hapları cinsel yolla bula an hastalıklara kar ı koruyucu etkiye sahiptir", %74.8'inin "e er partnerinizi tanıyorsanız cinsel yolla bula an bir hastalı a asla yakalanmazsınız",

Tablo 1: Ö rencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri Da ılımı

	N	%
Cinsiyet	Erkek	114 37.9
	Kız	187 62.1
Ya	17-19 ya arası	56 18.6
	20-22 ya arası	198 65.8
	23 ve üzeri	47 15.6
Medeni Durum	Evli	13 4.3
	Bekar	288 95.7
Anne E itimi Durum	Okur-yazar de il	72 23.9
	İlkokul mezunu	159 52.8
	Ortaokul mezunu	33 11.0
	Lise mezunu	28 9.3
	Üniversite mezunu	9 3.0
Baba E itimi Durum	Okur-yazar de il	13 4.3
	İlkokul mezunu	140 46.5
	Ortaokul mezunu	56 18.6
	Lise mezunu	59 19.6
	Üniversite mezunu	33 11.0
Cinsel Konuları Ebeveynlerle Paylaşma durumu	Evet	54 17.9
	Hayır	247 82.1
Cinsel Yolla Bula an Hastalıklar Hakkında Daha Önceden Bilgi Alma Durumu	Evet	241 80.1
	Hayır	60 19.9
Cinsel Yolla Bula an Hastalıklar Hakkında Bilgi Alınan Yer*	Aile	19 6.3
	Okul	216 71.8
	Arkada	94 31.2
	Sa lık çalı anı	80 26.6
	Kitap	81 73.1
	Gazete	28 9.3
	Dergi	22 7.3
	Televizyon	72 23.9
İnternet	147 48.8	
Cinsel Yolla Bula an Hastalıklar Hakkında Bilgi Alma iste i	Evet	201 66.8
	Hayır	100 33.2

*Birden fazla seçeneği işaretlenmiştir.

Tablo 2: Ö rencilerin Cinsel Temasla Bula an Hastalıklar le lgili fadelerin Yanıt Yüzdeleri

	Do ru		Yanlı		Bilmiyorum	
	N	%	N	%	N	%
Kapı kolundan, klozetten veya musluktan cinsel yolla bula an bir hastalı a veya HIV/AIDS'e yakalanabilirsın.	95	50.9	184	61.1	24	8.0
statistikler cinsel yolla bula an hastalıklara yakalanan ki ilerin büyük ço unlu unun genç veya genç yeti kin oldu unu göstermektedir.	225	74.7	21	7.0	55	18.3
Sadece frengi ve bel so uklu u en ciddi cinsel yolla bula an hastalıklar arasında yer almaktadır.	37	12.3	211	70.1	53	17.6
Cinsel yolla bula an hastalıkların her zaman belirtileri fark edilmeyebilir.	247	82.0	27	9.0	27	9.0
Cinsel yolla bula an hastalıkların belirtisi ortadan kalktı nda bir doktora gitmenize gerek yoktur.	9	3.0	278	92.3	14	4.7
Belli bir zaman içerisinde yalnız bir cinsel yolla bula an hastalı a yakalanabilirsiniz.	69	22.9	181	60.1	51	16.9
Cinsel yolla bula an hastalıklara yakalanma riskini azaltabilmek için yapabilece iniz bir eyler vardır.	267	88.7	13	4.3	21	7.0
Cinsel yolla bula an bir hastalı ın tedavi edilebilmesi için 18 ya ve üzerinde olmanız gerekir.	23	7.6	207	68.8	71	23.6
Bir kez cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalandıysanız aynı hastalı a tekrar yakalanamazsınız.	21	7.0	229	76.1	51	16.9
lk kez cinsel ili kide bulundu unda cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalanmazsın.	13	4.3	241	80.0	47	15.6
E er cinsel yolla bula an bir hastalı ın tedavisini görüyorsanız cinsel ili kide bulundu unuz ki ilerin ismini bildirmeniz gerekir.	202	67.1	46	15.3	53	17.6
Cinsel yolla bula an bir hastalı ı tedavi ettirmeniz için ebeveynlerinizin iznine ihtiyacınız yoktur.	157	52.1	80	26.6	64	21.3
Her zaman bir ki inin genital organına bakarak onun cinsel yolla bula an bir hastalı a sahip olup olmadığını söyleyebilirsiniz.	15	5.0	249	82.7	37	12.3
Cinsel yolla bula an hastalıkların tedavi edilmemesi kısırlı ı neden olabilir.	132	43.9	66	21.9	103	34.2
Temiz ve titiz insanlar cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalanmazlar.	31	10.3	238	79.0	32	10.6
Cinsel perhizi tercih eden insanlar cinsel yolla bula an hastalıklara kesin olarak yakalanmazlar.	31	10.3	201	66.8	69	22.9
Cinsel yolla bula an hastalıkların bazıları kolaylıkla tedavi edilebilir.	199	66.1	26	8.6	76	25.2
Cinsel yolla bula an hastalıkların hepsi tedavi edilip iyile tirilebilir.	36	12.0	198	65.8	67	22.3

Tablo 3: Ö rencilerin Cinsel Temasla Bula an Hastalıklar le lgili fadelerin Yanıt Yüzdeleri

	Do ru		Yanlı		Bilmiyorum	
	N	%	N	%	N	%
Prezervatif (kondom) cinsel yolla bula an hastalıklardan korunmada etkilili i yüksek bir yöntemdir.	226	75.1	36	12.0	39	13.0
Sadece cinsel ya amı aktif olan yeti kinler cinsel yolla bula an hastalıklara yakalanabilirler.	60	19.9	210	69.8	31	10.3
Sadece e cinsel erkekler HIV/AIDS'e yakalanır.	17	5.6	255	84.7	29	9.6
Cinsel yolla bula an hastalıklar bebe in görme engelli do masına neden olabilir.	142	47.2	47	15.6	112	37.2
AIDS'li bir ki iye dokunarak HIV/AIDS hastalı ma yakalanabilirsin.	32	10.6	240	79.7	29	9.6
Herhangi bir kimse cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalanabilir.	242	80.4	36	12.0	23	7.6
Cinsel açıdan tek partneri olan bir ki inin cinsel yolla bula an hastalı a yakalanma riski daha azdır.	262	87.0	27	9.0	12	4.0
E er birden fazla partneriniz varsa cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalanma riskiniz artar.	280	93.0	12	4.0	9	3.0
Ba ka birisinin i nesini kullanırsak cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalanabilirsiniz.	212	70.4	43	14.3	46	15.3
Dövme ya da piercing yaptırmak her zaman güvenlidir.	12	4.0	267	88.7	22	7.3
Cinsel yolla bula an hastalıklar sadece cinsel ili ki yolu ile geçer.	68	22.6	204	67.8	29	9.6
Herpes virüsü uçuklara neden olur.	229	76.1	17	5.6	55	18.3
Cinsel ili kinin erken ya larda ba laması genital si iller riskini arttırırken birden fazla partnerin olması kadınlarda serviks kanseri riskini arttırmaktadır.	203	67.4	17	5.6	81	26.9
Genital akıntılar kadınlar için normal bir durumdur.	150	49.8	92	30.6	59	19.6
Do um kontrol hapları cinsel yolla bula an hastalıklara kar ı koruyucu etkiye sahiptir.	50	16.6	173	57.5	78	25.9
E er partnerinizi tanıyorsanız cinsel yolla bula an bir hastalı a asla yakalanmazsınız.	41	13.6	225	74.8	35	11.6
Cinsel ya amı aktif olan kadınlar düzenli olarak doktora gitmeli ve smear testi yaptırmalıdır.	251	83.4	16	5.3	34	11.3
E er cinsel yolla bula an hastalı a bir bakteri neden olduyorsa bu hastalık tedavi edilemez.	16	5.3	183	60.8	102	33.9

%60.8'inin "e er cinsel yolla bula an hastalı a bir bakteri neden olduyorsa bu hastalık tedavi edilemez" sorularına yanlı tır yanıtını verdikleri belirlendi (Tablo 3). Kız ö rencilerin (26.33±5.87) erkeklere (25.78±5.82); evli (28.61±7.17) ö rencilerin bekarlara (26.01±5.77);

annelerin lise ve üzeri (26.16±5.70) e itime sahip olanların ilkö retim ve altı (25.86±6.91) olanlara; babaların lise ve üzeri (26.78±5.76) e itime sahip olanların ilkö retim ve altı (25.83±5.88) olanlara; CYBH hakkında bilgi almak isteyenlerin (26.58±5.33) istemeyenlere (25.21±6.71)

göre bilgi testine do ru verdikleri cevaplar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir ili ki olmadı ı saptandı (p = 0.05) (Tablo 4). Ara tırmaya katılan ö rencilerin CTBH Bilgi Testi'nden do ru verdikleri cevap ortalaması 17-19 ya grubu 22.37±5.89, 20-22 ya grubunun 27.05±5.60, 23 ve üzeri ya grubunun 26.70±5.14 oldu u belirlenmi ve ya ile bilgi testine do ru verdikleri cevapların ortalaması arasında istatistiksel acıdan aralarında anlamlı bir ili ki saptandı (p< 0.05) ve bu farklılı ın 17-

19 grubundan kaynaklı bulundu. Cinsel konuları ebeveynlerle payla anların ortalaması (27.81±5.84), payla mayanlara (25.75±5.80); CYBH hakkında daha önceden bilgi alanların ortalaması (27.00±5.29), bilgi almayanlara (22.61±6.66) göre bilgi testine do ru verdikleri cevapların ortalamasının daha yüksek oldu u ve istatistiksel acıdan aralarında anlamlı bir ili ki oldu u saptandı (p< 0.05) (Tablo 4).

Tablo 4: Ö rencilerin Cinsel Temasla Bula an Hastalıklar ile İlgili Bilgi Testinin Do ru Yanıt Ortalamalarının Bazı De i kenlerle Kar ıla tırılması

De i kenler		N	Ort±SS	statistik
Cinsiyet Durumu	Erkek	114	25.78±5.82	*t=-0.799
	Kız	187	26.33±5.87	p=0.425
Ya	17-19 ya arası	56	22.37±5.89	**F=15.564
	20-22 ya arası	198	27.05±5.60	p=0.001
	23 ve üzeri	47	26.70±5.14	
Medeni Durum	Evli	13	28.61±7.17	*t=1.571
	Bekar	288	26.01±5.77	p=0.117
Anne E itimi Durum	İkö retim ve altı	264	25.86±5.70	*t=0.289
	Lise ve üzeri	37	26.16±6.91	p=0.772
Baba E itimi Durum	İkö retim ve altı	209	25.83±5.88	*t=-1.292
	Lise ve üzeri	92	26.78±5.76	p=0.197
Cinsel Konuları Ebeveynlerle	Evet	54	27.81±5.84	*t=2.357
Payla ma durumu	Hayır	247	25.75±5.80	p=0.019
Cinsel Yolla Bula an Hastalıklar Hakkında Daha Önceden Bilgi Alma Durumu	Evet	241	27.00±5.29	*t=5.429
	Hayır	60	22.61±6.66	p=0.001
Cinsel Yolla Bula an Hastalıklar Hakkında Bilgi Alma ste i	Evet	201	26.58±5.33	*t=1.924
	Hayır	100	25.21±6.71	p=0.055

* independent – Samples T testi, **One-Way ANOVA testi uygulanmı , farklılı ın hangi gruptan kaynaklandı ını bulmak için Post Hoc testlerden Tukey kullanılmı tır. Ort ± SS: Ortalama ve standart sapma

TARTI MA

Ö rencilerin bu çalı mada CTBH Bilgi Testinin do ru yanıt ortalaması 26.12 ± 5.85 , yanlış ortalama 4.37 ± 3.88 , bilmiyorum ortalaması 5.87 ± 5.11 'dir. Irmak ve ark.'nın (2012) yaptıkları çalı mada ö rencilerin do ru yanıt ortalaması 20.35 ± 6.07 , yanlış ortalaması 6.99 ± 3.06 , bilmiyorum ortalaması 9.60 ± 5.83 olarak saptamı tır(10). Siyez ve Siyez'in (2007) yaptıkları çalı mada ö rencilerin do ru yanıt ortalaması 25.00 ± 5.09 , yanlış ortalaması 3.04 ± 2.24 , bilmiyorum ortalaması 10.15 ± 6.11 olarak belirlenmi tir(5). Bakır ve Beji'nin (2013) yaptıkları çalı mada ö rencilerin do ru yanıt ortalaması 16.64 ± 7.00 , yanlış ortalaması 4.84 ± 3.26 , bilmiyorum ortalaması 14.16 ± 7.70 olarak saptamı tır (1). Ö rencilerin bilgi düzeylerinin yüksek olması tutum ve davranı geli tirmede önemlidir. Bu çalı mada CTBH Bilgi Testinden elde edilen do ru yanıt ortalaması di er çalı malardan daha yüksek, yanlış ve bilmiyorum ortalamasının ise daha dü ük oldu u bulundu. Bilgi testindeki elde edilen do ru yanıt ortalamalarının yüksek olması, bu çalı madaki ö rencilerin hem Hem irelik bölümü ö rencilerinin olması hem de dört yıllık e itimleri boyunca aldıkları derslerde edindikleri bilgilerden kaynaklandı ı

dü ünülmektedir. Ö rencilerin %80.1'inin daha önce CYBH hakkında bilgi aldı ı belirlendi (Tablo 1). Uzun ve Ki io lu'nun yaptıkları çalı mada ö rencilerin %39.0'mın CYBH'lar hakkında bilgilerinin oldu unu saptamı lardır (12). Koç ve Sa lam'ın yaptıkları çalı mada ö rencilerin %95.1'inin CYBH'lar hakkında bilgi aldıklarını ancak bilgi alanların %95.4'ünün bilgilerinin yeterli olmadı ını ifade etmi tir (13). Nikolic ve Kapamadzija'nın yapmı oldukları çalı mada ö rencilerin üreme sa lı ı ve CYBH'lar hakkında e itim ihtiyaçları olduklarını belirlemi lerdir(14). Yapılan çalı malar ö rencilerin CYBH'lar hakkında bilgi eksikliklerinin oldu unu göstermektedir. Ö rencilerin büyük bir kısmı cinsel yolla bula an hastalıklara yakalanma riskini azaltabilmek için yapabilecek bir eylerin var oldu unu bilirken, yakla ık yarısının cinsel yolla bula an hastalıkların tedavi edilmemesi durumunda infertiliteye neden olabilece ini do ru bilmi tir (Tablo 2). Bakır ve Beji'nin (2013) yaptıkları çalı mada ö rencilerin %84.1'inin "cinsel yolla bula an hastalıklara yakalanma riskini azaltabilmek için yapabilece iniz bir eyler vardır", %42.9'unun cinsel yolla bula an hastalıkların tedavi edilmemesi durumunda infertiliteye neden olabilir" dedi ini belirlemi tir (1). Yine ö renciler yüksek oranda (n:241) ilk kez cinsel ili kide

bulundu unda cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalanabilece ini bilmelerine ra men (Tablo 2), cinsel yolla bula an hastalıkların bebe in görme engelli do masına neden olabilece ini (n:142) istedik düzeyde bilmedikleri belirlendi (Tablo 3). Irmak ve ark.’nın (2012) 240 ö renciyle yaptı ı çalı mada “ilk kez cinsel ili kide bulundu unda cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalanamazsın” sorusuna 196 ki inin yanlı , “cinsel yolla bula an hastalıkların bebe in görme engelli do masına neden olabilir” sorusuna 28 ki inin do ru yanıt verdi i belirlenmi tir(10). Bu çalı mada elde edilen do ru yanıt oranları daha yüksek bulunmu tur. Cinsel/üreme sa lı ıyla ilgili derslerin hem irelik bölümü müfredatı kapsamında olması do ru yanıt oranlarını açıkça ortaya koymaktadır. Ara tırmaya dahil edilen ö rencilerin bir kez cinsel yolla bula an bir hastalı a yakalandıysanız aynı hastalı a tekrar yakalanamazsınız (%80.0) ifadesinin yanlı oldu unu bilirken, bilmiyorum (n:51) yanıtları da azımsanmayacak düzeyde oldu u belirlendi (Tablo 2). Jone ve Haynes yaptıkları çalı mada ö rencilerin %84.3’ünün cinsel yolla bula an bir hastalı a ikinci kez yakalanabileceklerini ifade ettiklerini belirlemi tir¹⁵. Ö rencilerin ¹/₅’inden fazlası cinsel yolla bula an hastalıkların bazıları kolaylıkla tedavi edilebilece ini bilmedi ini ifade ettikleri saptandı (Tablo

2). Larry ve ark. yaptıkları ara tırmada ö rencilerin %44.0’ının CYBH’lar, uzun vadeli bir sa lık riski olu turmadı na inandıklarını belirlemi lerdir(16). Ö renciler prezervatif (kondom) cinsel yolla bula an hastalıklardan korunmada etkilili i yüksek bir yöntemdir sorusunu yüksek oranda do ru bilirken, %16.6’sının do um kontrol hapları cinsel yolla bula an hastalıklara kar ı koruyucu etkiye sahiptir” dedi i saptandı (Tablo 3). Çalı kan ve ark.’nın (2014) 253 ö renciyle yaptı ı çalı mada, 110 ki inin “prezervatif (kondom) cinsel yolla bula an hastalıklardan korunmada etkilili i yüksek bir yöntemdir”, 84 ki inin “do um kontrol hapları cinsel yolla bula an hastalıklara kar ı koruyucu etkiye sahip olmadı ını” dedi ini belirlemi lerdir (7). Hindistan’da yapılan bir çalı mada adölesanların %41.0’ının do um kontrol haplarının HIV enfeksiyonuna kar ı koruma sa layıp sa lamadı ı konusunda bilgi sahibi olmadıkları saptanmı tir(17). Ö renciler “sadece e cinsel erkekler HIV/AIDS’e yakalanır”, “AIDS’li bir ki iye dokunarak HIV/AIDS hastalı na yakalanabilirsin” ve “kapı kolundan, klozetten veya musluktan cinsel yolla bula an bir hastalı a veya HIV/AIDS’e yakalanabilirsin” sorularına verilen do ru yanıt yüzdeleri her ne kadar yüksek olsa da yanlı ve bilmiyorum yanıtları da göz ardı edilmeyecek seviyededir (Tablo 2-3). Kaya ve ark.

yapımı oldukları çalı mada ö rencilerin %17.9'unun el sıkı ma, aynı tuvaleti kullanma, aynı telefonu kullanma gibi günlük aktivitelerle, %26.8'inin de HIV'li bireylerle tabak, çatal, bardak payla makla HIV/AIDS'in bula abilece ini belirmi tir (18). Bu ara tırmaya dahil edilen ö rencilerin CYBH'lar hakkında orta düzeyde bilgi sahibi oldu u belirlenmi tir. Ancak CYBH'lar hakkında bilmedikleri konularında oldu u göz ardı edilmeyecek düzeydedir. Kız ve erkekler arasındaki bilgi farklılı ın anlamlı olmadı ı, ancak kızların CTBH Bilgi Testinde do ru cevap ortalamaları erkeklere göre az da olsa daha yüksek oldu u saptanmı tır (Tablo 4). Ancak, yapılan çalı malarda farklı bulgulara rastlanılmaktadır. Bazı çalı malarda kızlar ve erkekler arasındaki bilgi farklılı ını anlamlı saptarken(1-5-7), bazıları anlamlılık saptamamaktadır(19). Bazı ara tırmalarda erkeklerin kızlara göre daha fazla bilgiye sahip oldu unu saptamamı tır (10-12). Bu farklılıkların nedeni, yapılan çalı maların farklı bölgelerdeki gençler üzerinde yapılmı olması olabilir. Ayrıca toplumumuzda kızlar kültürel beklentilere uygun olarak evlilik öncesi cinsel ili kide bulunmama, cinsellikle ilgili konu mama ve ayıp olarak görülme gibi durumlarla baskı altında yeti tirilirken, erkekler ise kadınlara oranla cinsellik konularında daha özgür ve daha imtiyazlı olarak yeti tirilmektedirler (20).

Ö rencilerin ya ı artı kça CTBH Bilgi Testinde do ru cevap ortalamalarının yükseldi i görülmektedir (Tablo 4). Ö rencilerin yeti tikleri çevre, anne-baba e itimleri, aile tipi, din, bölge vs. gibi birçok etken CYBH bilgilerini etkilemektedirler. Ancak ö rencilerin hem irelik bölümde e itim görmeleri sebebiyle birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar ö rendikleri teorik bilgilerle di er bölüm ö rencilerinden daha bilgili olduklarını söylenebilir. Dolayısıyla tutum ve görü ler, yargısal yakla ım ve cinsel/üreme sa lı ı konularındaki eksiklikleri ya artı kça azalmakta ve bilgileri artmaktadır. Cinsel konuları ebeveynleriyle payla an ö rencilerin CTBH Bilgi Testi ortalaması cinsel konuları ebeveynleriyle payla mayanlara göre CTBH Bilgi Testine do ru verdikleri cevapların ortalamasının daha yüksek oldu u ve istatistiksel acıdan aralarında anlamlı bir ili ki oldu u saptandı (Tablo 4). Bu çalı mada CYBH hakkında bilgi edinme kayna ı en az aileler (%6.3) olarak ifade edilmi tir (Tablo 1). Yayınlanan benzer çalı malar sonucunda gençlerin aileleriyle cinsel konuları konu madıkları saptanmı tır (21-22). Ülkemiz de ailelerin büyük bir kısmı geleneksel de erlere sahip olması nedeniyle çocuklarıyla cinsel konuları konu maya açık de illerdir (21). Aile içerisinde ba laması beklenen cinsel e itimi verecek ebeveynlerim yeterli bilgi

birikimine sahip olmaması ve cinselli in aileler tarafından bir tabu olarak görülmesi gençlerin bu konudaki bilgilerinin yetersiz olmasının nedenleri arasındadır (20-23). Ö rencilerin CYBH hakkında bilgi edinme kaynakları arasında en fazla olarak sırasıyla okul, internet ve arkadaş lar yer almaktadır (Tablo 1). Yapılan alı malarda gençler arasında bilgi kayna ı olarak ilk sırayı arkadaş lar oldu u belirlenmi tir (24-25). Ailelerinden cinsel/üreme sa lı ı konularında bilgin alamayan gençler internet ve arkadaş larından bu bilgi açıklarını kapatmaya çalı maktadırlar.

SONUÇ

Ara tırma bulgularına göre, ö rencilerin genel olarak CYBH hakkında bilgi sahibi oldu unu söylenebilir. Kız ö rencilerin çok

azda olsa bilgileri erkeklerden fazla, ya artıkça bilgilerinin yükseldi i, CYBH hakkında daha önce bilgi alanların CTBH Bilgi Testi ortalamalarının yüksek, cinsel konuları ebeveynleriyle payla an ö rencilerin bilgileri daha yüksek olarak belirlenmi tir. CYBH hakkında bilgi edinme kayna ı en az ailelerdir. Çalı mamızda inceledi imiz grup hem irelik ö rencileridir. Bu grup yakın gelecekte sa lık personeli olarak çalı ma hayatına atılacaktır. Bazı CYBH kan ve vücut sıvılarıyla bula maktadır. Sa lık çalı anları hastanın öyküsü ve fizik muayene ile tüm hastaların kan ve di er vücut sıvılarını enfekte kabul ederek çalı malıdırlar. Bu nedenle bu gruba CYBH hakkında daha geni kapsamlı e itimlerin yapılması önemlidir.

KAYNAKLAR

1. Bakır N, Kızılkaya Beji N. Üniversite ö rencilerinin cinsel yolla bula an hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri. Düzce Üniversitesi Sa lık Bilimleri Enstitüsü Dergisi 2015; 5(3): 10-16.
2. Akalpler Ö, Ero lu K. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde üniversite ö rencilerinin sık görülen cinsel yolla bula an enfeksiyonlara ili kin bilgileri ve cinsel davranı ları. Hacettepe Üniversitesi Hem irelik Fakültesi Dergisi 2015; 1-19.
3. Who.int [Internet]. WHO Media Centre. [Updated: November 2013; Cited: 2014 May 8]. Available from: http://www.who.int/topics/sexually_transmitted_infections/en/
4. Iğün M , DüNDAR PE, Do ramacı YG, Dalcı A, Gürgen G. Celal Bayar Üniversitesinde bir grup ö rencinin aile planlaması ve cinsel yolla bula an hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni 2005; 4(2): 66-78.
5. Siyez DM, Siyez E. Üniversite ö rencilerinin cinsel yolla bula an hastalıklara ili kin bilgi düzeylerinin incelenmesi. Türk Üroloji Dergisi 2009; 35(1): 49-55.
6. Özdemir L, Ayvaz A, Poyraz Ö. Cumhuriyet üniversitesi ö rencilerinin cinsel yolla bula an hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri. C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi 2003; 25 (1): 10 – 14.
7. Çalı kan T, Çevik C, Ergün S. Üniversite ö rencilerinin cinsel yolla bula an hastalıklar konusundaki bilgi düzeylerinin de erlendirilmesi. Balıkesir Sa lık Bilimleri Dergisi 2015; 4(1): 27-31.
8. World Health Organization, Sexually transmitted infections (STIs). <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs110/en/> (Eri m tarihi: 28.02.2017)
9. World Health Organization. Global incidence and prevalence of selected curable sexually transmitted infections – 2008. Eri m: www.who.int/reproductive.
10. Irmak Vural P, Bakır N, Oskay Ü. Meslek Yüksekokulu ö rencilerinin cinsel yolla bula an enfeksiyonlar konusundaki bilgi düzeyleri. Kadın Sa lı ı Hem ireli i Dergisi 2015; 2 (2): 58-70.
11. Alberta Health and Wellness and the Calgary Health Region. Studying STI: CALM: STI/HIV Lesson 1: STI/HIV Pre-test. Available from: http://www.teachingsexualhealth.ca/media/lessons/CALM_STDLess1.pdf.
12. Uzun E, Ki io lu M. SDU Tıp Fakültesi Halk Sa lı ı Anabilim Dalı Keçiborlu E itim ve Ara tırma Bölgesi Çalı maları - Bir meslek yüksek okulunda okuyan ö rencilerin cinsel yolla bula an hastalıklarla ilgili bilgi durumları. SDÜ Tıp Fak Derg 2007; 14:7-12.
13. Koç Z, Sa lam Z. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Sa lık Yüksekokulu Üniversite ö rencilerinin cinsel yolla bula an hastalıklar ve aile planlaması ile ilgili bilgi ve görü lerinin belirlenmesi. Türk HIV-AIDS Dergisi. 2006; 9(2): 47-60.
14. Nikolic S, Kapamadzija A. Level of knowledge about sexually transmitted infections in the population of female students at the University of Novi Sad. Medicinski Pregled. 2011; 64(1-2): 84-8.
15. Jones N R, Haynes R. (2006) The association between young people's knowledge of sexually transmitted diseases and their behaviour: A mixed methods study. Health, Risk & Society. September, 8(3):293 – 303.
16. Lally K, Nathan VY, Dunne S, Mcgrath D, Cullen W, Meagher D, Coffey JC, et al. Awareness of sexually transmitted infection and protection methods among university students in Ireland.

- Irish Journal of Medical Science*. 2015; 184(1): 135-42.
17. Mc Manus A, Dhar L. *Study of knowledge, perception and attitude of adolescent girls towards STIs/HIV, safer sex and sex education: A cross sectional survey of urban adolescent school girls in South Delhi, India*. *BMC Women's Health*. 2008; 8(12): 1-6.
18. Kaya M, Aylaz R, Ya mur Y, Güne G. *Sa lık Yüksek Okulu Ö rencilerinin HIV/AIDS'le ilgili Bilgi ve Tutumları*. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni* 2007;6 (3): 175-180.
19. Özalp S, Tanır Hm, Ilgın H, Karata A, Ilgın B. *Eski ehir Osmangazi Üniversitesi Tıp ve Mühendislik Fakültesi ö rencilerinin cinsel yolla bula an hastalıklar ve aile planlaması konusundaki bilgi ve tutumlarının de erlendirilmesi*. *Düzce Tıp Dergisi* 2012; 14(3): 18-21.
20. Civil B, Yıldız H. *Erkek Ö rencilerin Cinsel Deneyimleri ve Toplumdaki Cinsel Tabulara Yönelik Görü leri*. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hem irelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*. 2010; 3(2): 58-64.
21. Pınar G. ve ark. *Özel bir üniversitede okuyan ö rencilerin cinsel sa lıkla ilgili bilgi tutum ve davranı ları*. *Tıp Ara tırmaları Dergisi*: 2009; 7(2) :105 -113.
22. Vivancos R, Abubakar I, Howard PP, Hunter PR. *School-based sex education is associated with reduced risky sexual behaviour and sexually transmitted infections in young adults*. *Public Health* 2013; 127: 53-57.
23. Set T, Da deviren N, Aktürk Z. *Ergenlerde cinsellik*. *Genel Tıp Dergisi*. 2006; 16(3):137-41.
24. Bulut A, Ortaylı N. *Bir Ara turmanın Dü ündürdükleri: Cinsel Sa lık Ama Nasıl?*. *Sted*, 2004; 13(2): 60-63.
25. Ozan S, Aras S, Semin S, Orcin E. *Sexual Attitudes And Behaviors Among Medical Students n Dokuz Eylul University, Turkey*. *The European Journal Of Contraception And Reproductive Health Care* 2005; 10(3): 171-183.